

Фото люб'язно надано автором

Володимир Лис — відомий український журналіст, прозаїк і драматург. Його називають справжнім народним письменником і феноменом сучасності. Він є володарем численних престижних літературних премій, серед яких титул «Золотий письменник України»; багаторазовим призером «Коронації слова», автором уже легендарного «Століття Якова» — «Найкращого роману десятиріччя», що ліг в основу однієї з найбільш успішних екранізацій останніх років.

Як же не хотілося молодому економістові Юрку їхати в той невідомий Вербівськ! Та хіба можна відмовити самому Іванові Банчуку, першому секретареві тамтешнього райкому партії? Ще й це дивне попередження від незнайомки... Чому вона сказала, що там він потрапить до жорстокої банди? Пророцтво справдиться через роки, в незалежній Україні, коли вже солідний бізнесмен Юрій отримає анонімного листа із вимогою відновити сумнозвісну зелену дачу. Чоловік іще не здогадується, що невдовзі він, той-таки Банчук і лікарка Таїса, яка попереджала про небезпеку, перетворяться на в'язнів цього будинку. Бо у долі свої розрахунки і рахунки, за якими треба платити...

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-5876-1

9 786171 258761

ВОЛОДИМИР ЛИС

В'язні зеленої дачі

ВОЛОДИМИР
ЛИС

*В'язні
зеленої дачі*

*Від Золото
письменника України*

Володимир Лис

*В'язні
зеленої дачі*

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2019 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.161.2
Л63

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Дизайн обкладинки *IvanovITCН*

ISBN 978-617-12-5876-1

- © Лис В. С., 2019
- © Depositphotos.com / badahos, обкладинка, 2019
- © Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2019
- © Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2019

Гордість серця твого обманила тебе...

Овдій, 1—3

Є луна і є відлуння.

Олег Лишега

ЧАСТИНА ПЕРША

МИНУЛІЯ

1

Того дня Юрій Середа, випускник економічного факультету, дізнався, що має отримати направлення в якесь провінційне містечко Вербівськ. Коли йому конфіденційно (тільки тобі, Юрчику) повідомила про це секретарка їхнього декана Маринка, він на хвилину остовпів, а потім спитав, де ж отой Вербівськ.

— Не знаю, десь у сусідній області, — відповіла Маринка. — Вас чотирьох направляють у цю область, а на тебе ще й замовлення з Вербівська є.

— На мене?

— Ага.

«А як же наукова робота? — подумав Юрко. — Як же аспірантура? І чому замовлення саме на мене? Тут щось не те...»

Але бажання ввірватися до декана зникло, щойно хлопець відчинив двері й почув знайомий густий бас. Господар кабінету саме дорікав комусь по телефону за невиконану обіцянку.

— Вам чого, Середо? — спитав декан, одірвавшись на хвилю від слухавки.

— Вибачте, нічого, — промимрив Юрко і зачинив двері.

У його збаламученій голові несподівано закрутився цілий вихор думок. До офіційного розподілу ще є час. Хоч і небагато. Можна щось зробити, але що? Вмовляти декана? Неодмінно ж спитає, як дізнався. Можна принести фіктивну довідку. Про хворобу або чиєсь бажання бачити десь там, на роботі, саме його. Авжеж, можна. Це не проблема — її дістати. Але тоді в університеті не залишать. Підводити Маринку не хочеться, вона й так багато всякого для нього робила. Стоп, Маринка... Маринка...

У голові щось неспинно крутилося, тепер уже з шаленою швидкістю. Юрко опустився на стілець. І відчув, як його щоки заливає густа фарба. Йому враз здалося, що безглузда фраза «позалицятися до Маринки» б'є по тих розпашілих щоках. Він квапливо підвів голову. Маринка дивилася на нього здивовано і трохи злякано.

— Тобі погано, Юрчику? — спитала вона турботливо.

Юрко промукав у відповідь «Н-ні» й поспішно відвів погляд. Вперся ним у вазони на підвіконні — і погляд завис на колючках великого кактуса, що наче нахабно відштовхував фуксію, каланхое і ще якусь скарлючену химерну рослину, назви якої Юрко не знав. Зрештою він знову зиркнув на Маринку, що тепер читала якийсь папірець, тихенько зітхнув і підвівся.

— Ти вже йдеш, Юрчику?

Він оглянувся. Маринка дивилась... Боже, як вона дивилась! А очі в неї, здавалося, усе більшали — світло-сірі з дивним переливом, втопитися можна.

— Усе буде добре, Юрчику.

— Авжеж, буде...

Середа плентався коридором, а в скронях хтось голосно стукав молоточком: «А ти можеш бути підляком». Він спробував уявити це речення зі знаком питання. І побачив перед собою доладну Маринчину фігурку. Є в неї хлопець чи й наречений? Напевне, є. У такої дівчини мусить бути. То й що?

Він вичовгав не своїми ногами на вулицю і тим самим поглядом наткнувся на телефон-автомат. Утиснувся в незграбну жовту будку, притулився до прохолодної стінки. Двокопійчна монета теж знайшлася в кишені. Та й номер деканату він, виявляється, пам'ятав. Пальці дерев'яніли, а він уперто набирав той номер. Хоч би вона кудись вибігла... Але Маринка нікуди не поділася. І навіть не дуже здивувалася, що він її отак просто зараз запрошує на каву. Тільки тихенько попросила зачекати — Йосип Андрійович ось-ось має піти з деканату.

«Вона гадає, що це просто знак вдячності за інформацію про Вербівськ, — подумав Юрій, кладучи слухавку. — Авжеж, так воно і є... Але як же не хочеться покидати це місто».

Він ішов вулицею і розумів, що таки любить Львів. І ці кам'яні стіни, і цю бозна-коли вимощену бруківку, вузьку вулицю без жодного деревця, натовп, що зібрався довкола якихось молодиків, котрі завзято дискутують. Он і кілька хлопців з їхнього факультету. Підійти їй собі погомоніти? Ні, він же йде з Маринкою на каву.

І тут він відчув, як на плечі звалюється неймовірна втома. Наче хтось зсуває будинки, роблячи вулицю ще тіснішою. Як же він питиме каву й балакатиме з Маринкою? Мусить жартувати й залицятися... Абсурдна

задумка, та й не для нього. А ось і кав'ярня. Якщо вже запросив — має зайти. Він прилаштувався до хвоста черги за двома розмальованими дівчатами.

«Теж львівські наречені», — зринула несподівано думка, яка здалася йому смішною.

Це його порадувало — кумедність думки; але дівчата зовсім поруч, від них пахтять парфумами, їхні плащі шурхотять, а обличчя кличуть саме його молодим звабливим здоров'ям. І ці юні кобилки менше ніж за півкроку...

«Хоч би Маринка швидше прийшла», — подумав Середа.

Юрко згадав, що не сказав Маринці, куди ж він іде на каву. Усе вийшло якось ніби само собою. Він завжди ходив сюди кавувати — з однокурсниками чи однокурсницями, то й сьогодні пішов, — але ж вона могла й не здогадатися, куди саме.

— Я зараз повернуся, — сказав Юрій до лисого чоловіка, який зайняв за ним чергу, і побіг до інституту.

На факультет він майже влетів, але Маринки у приймальні вже не було. Середа сів на її місце і голосно зареготав.

2

Середнього зросту лисий чоловік, котрий стояв у черзі за Середою, узяв три кави. Він пив свою, причому пив поволі, раз у раз позираючи на двері.

«Дурне заняття — чекати, — подумалось йому. — Це єдине з моєї служби, чого я, мабуть, так і не навчуся».

Але чекати він мусив. Зрештою залишилась якась дещиця часу порівняно з тим стовбиченням, яке він

витримав сьогодні перед інститутом. Прийшов саме до закінчення лекцій — але той, заради кого він прийшов, усе не виходив і не виходив. Якоїсь миті він подумав, чи не прогавив було, але майже відразу відкинув цю думку. Пам'ять мав добру і фотографію свого підопічного вивчив досконально.

Лисий чоловік сперся об колону й довго так стояв, безтямно втупившись у двері, які час від часу відчинялися, щоб виштовхнути парочку, а то й зграйку студентів. Коли нарешті з'явився Середа, котрого він одразу упізнав, лисий полегшено зітхнув.

Він рушив услід за хлопцем і дорогою прикидав, коли краще підійти й познайомитися. Та Середа рушив до телефонної будки й, повагавшись, набрав номер. Лисий поволі пройшовся повз і з уривка почутої фрази зрозумів, що його підопічний запрошує когось на каву.

«Це ще ліпше, — подумав лисий. — Що може бути легше, ніж познайомитися за кавою».

Середа пішов собі, байдуже ковзнувши поглядом по незнайомцю, а лисий рушив за ним, намагаючись поки що не привернути його уваги. Примостився в черзі одразу за Юрком, але той раптом зірвався й кудись побіг.

«Неврастенік він чи що?» — уперше з неприязню подумав про свого підопічного лисий.

Й ось він сидів, як ідіот, і міліграмовими ковтками цідив крізь зуби остигле пійло. Сердито кидав «Зайнято» на запитання, чи вільно біля нього, і вперто чекав — а роздратування все наростало. Давно випили каву дівчиська, котрі стояли перед його клієнтом, а сам Середа мов у воду канув.

Зрештою лисий зрозумів, що Середа не повернеться, тож квапливо випив каву з другої чашечки й швидко

рушив до виходу з кав'ярні. І вже надворі, вдихнувши свіжого повітря, подумав: а що як цей хлопчисько відмовиться? Тоді даремно він переконував шефа, що до Львова треба їхати йому, а не Кугинцю, хоч той славився феноменальним умінням спілкуватися з людьми.

Лисий раптом відчув, як на лобі виступили бісеринки поту. Клята фізіологія — він потів завжди, коли хвилювався. Від шефа, або, як його позаочі називали всі у Вербівську, Принципала, наганяй буде добрячий. Бо цей хлопчисько потрібен Принципалу. Вказівку підшукати серед майбутніх випускників економічного факультету цього інституту не просто здібного студента, а такого, який би, ще навчаючись, подавав якісь ідеї, він отримав ще на початку осені. Кугинець уже їздив сюди, познайомився з деканом і вибрав серед запропонованих йому кандидатур Середу. Декан, щоправда, попередив: хлопець мріє залишитися на факультеті. Вирішено було познайомитися з ним особисто. В останній розмові шеф відкрив карти — Середа потрібен йому для кооперативу, який вони мають, згідно з новими відхиленнями, організувати у Вербівську. Він зрозумів — фактичним власником кооперативу буде, звісно, Принципал. Шеф наказав не скупитися на обіцянки — і житло, і висока зарплатня. Чомусь йому потрібен саме випускник. Й ось — така придибенція... Куди ж побіг цей сморчок? А раптом, у разі невдачі, Принципал довідається, що не заради знайомства з Середою він, Раміник, так прагнув до Львова?

І тут зі зловтіхою лисий подумав, що саме цього він щоразу таємно бажає, щойно вибирається до Львова. І не лише через Таїсу. Це місто притягувало його, як магніт. Коли він одного разу вийшов поблукати старо-

винними вулицями, то несподівано відчув бажання зникнути, розчинитися серед кам'яного громаддя в одному з древніх, захищених усіляким мотлохом дворів.

Тепер він подумав, що так би й зробив, якби це був не він. Якби хтось інший. Хтось інший, хтось інший...

«У мені, виходить, живе потреба бунту, — ледь усмінувся лисий. — Потреба бунту? Проти Принципала?»

Він оглянувся. Довкола снували люди. На вулиці стояло кілька довжелезних черг. Він підійшов до однієї з них і побачив, що дають апельсини. Друга черга зміїлася аж у дворі магазину з написом над входом «Електротовари». Рамінник пройшов далі й зрозумів, що ось-ось його обсяде нудьга. Іноді вона прокльовувалася й у Вербівську, і тоді він кожною клітинкою тіла відчував, що старіє, а значить, втрачає саме ті якості, які й цінував у ньому Принципал.

Рамінник ішов і йшов вулицею, а коли вона закінчилася, перебрався на іншу, таку ж вузьку, закуту з обох боків кам'яницями. Місто наче й справді поглинало його, заманювало у свої нетрища. Він знав давно, що у Львова особливе повітря, особлива атмосфера — прихованої непокори, тих ідей, які лисий у себе впускати не мав права. І не впускав. Його потреба бунту жила на самісінькому денці. А ось необхідність повертатися до Вербівська виникне вже завтра, ну нехай післязавтра, і нікуди від цього не дінешся.

3

Доволі наблукавшись, надихавшись і трохи змерзнувши, уже ввечері, коли засвітилися вогні, він прийшов туди, куди й мав прийти, куди його манило протягом

усієї цієї мандрівки надвечірнім містом. Відчинила йому вродлива жінка років тридцяти, з яскраво-каштановим волоссям. А втім, він точно знав, скільки їй років, де, якого місяця й числа вона народилася.

Знав і деякі інші дані. Часом, коли життя вже аж надто сильно брало за горло, він згадував те, що знав про неї, свою Таїсу Левську, Таїсу Дмитрівну Смоляк, тепер уже тридцяти двох років, брюнетку з очима кольору спілого волоського горіха, зі зростом сто п'ятдесят сім сантиметрів, вагою... Вага у неї, завважив він зараз, трохи зростає, але його Таєчка тримає себе у формі, хоч молодшою за свої роки, як колись, не видається.

— Боже мій, кого я бачу, — сказала господиня, і Рамінник подумав, що час ніби зупинився, і ця зупинка йому приємна, як і завершення сьогоднішнього блукання львівськими вулицями.

Таїса чмокнула гостя в щоку, прийняла розкішний букет троянд із семи квіток, а тим часом гість знімав верхній одяг.

— А ти трохи розтовстів, Геночко Петровичу, — весело кинула вона, коли чоловік постав перед нею в добротному чорному костюмі з ледь помітною смужечкою.

— Зате ти така ж, навіть ще краща, — сказав Геннадій Петрович.

Вони стояли зовсім поруч, господиня звабливо пахла тим неповторним ароматом жінки, яка чекає тебе, а собі не дозволяє розслабитися. Таїса була у пишному червоно-квітчастому халаті, нафарбована й напахчена, а зачіска у вигляді вміло зведеної пшеничної копиці була на диво свіжою на вигляд, наче жінка щойно вийшла з перукарні.

Геннадій Петрович подумав, що це добра прикмета — такий її привабливий вигляд. Він іще раз пригорнув господиню, відчув, як у його єстві піднімається оте приємне трепетне збудження, а не просто грубе чоловіче бажання взяти жінку, яке давно до нього не навідувалося.

Майнула думка, чи не попрямувати одразу до спальні, але він тут-таки притамував її. Ця жінка любить, щоб усе було обставлено з добрим шармом. Що ж, він проведе підготовку, як і належить.

Коли ж Рамінник відірвався від збудливих запахів, ще збудливіших порухів маленьких, але й досі пружних грудей, зважливо оголеної, хоч уже і вкритої дрібненькими ровиками шиї, то на якусь мить уловив тривожний позирк її очей, кинутий на двері. Усередині щось тенькнуло, ледь-ледь, може, на самісінькій глибині душі, але, вже неспинне, похолодило скроні й торкнулося крилом лопаток Геннадія Петровича. Ну звісно ж, не його вона чекала, не для нього наводила марафет на обличчі й робила цю пишну зачіску. Адже він про свій приїзд не повідомив — волів, щоб це був для Таїси, його Таїси Левської, його Таєчки, Таїночки, Таєняти, Таїтянки, приємний сюрприз...

— Ти когось чекаєш? — напрямки спитав Геннадій Петрович.

— Ні-ні... Чому ти так вирішив?

Із того, як Таїса це сказала, він зрозумів, що влучив у яблучко. Але не став нічого казати у відповідь, а взяв сумку, принесену з собою, і мовчки поволік на кухню. Там виклав на стіл загорнуті в цупкий папір шинку й копчену ковбасу, дві банки шпротів, по банці крабів та оливок.

— Боже мій, яке багатство за нинішнього часу, — сказала господиня.

Геннадій Петрович задоволено відзначив, що вона й тепер зраділа щиро. Виходить, коханець небагатий або ж не дуже її балує. Звісно, краще було б, щоб вона зраділа йому, а не привезеним дарам. Але тут уже від нього залежало мало.

Чоловік пригадав її збентеження на перших секундах зустрічі, коли сприйняв його на свою адресу. І тепер, знову глянувши на збентежене лице Таїси, відчув, як у ньому почала рости злість на цю напахчену ляльку вже не першої молодості, яка сьогодні мусила належати йому і якій годилося б ні про що не забувати.

— Розпоряджайся, — кивнув він. — Чи ти не рада?

— Рада, — спробувала Таїса зобразити щось схоже на усмішку. — Рада, любий мій. Але ти звалився мов сніг на голову.

Геннадій Петрович дивився, як вона дістає з серванта тарілки, метушиться, вкладає до холодильника ковбасу, і подумав, що якби він сказав: «Я, може, піду?» — то вона б не дуже й заперечувала, хіба що для годиться.

— Я невчасно? — спитав він уголос.

— Ч-чому ти так вирішив? — вдавано сердито сказала вона.

Він зрозумів — невчасно. Але знав твердо й інше: нікуди він звідси не піде.

Тому заявив, що страшенно зголоднів. Це було правдою, але частково. Сильнішим за голод було бажання володіти цією до біса вродливою жінкою. Це бажання катастрофічно росло з тієї миті, коли він збагнув, що вона чекає іншого, — і ніякі сердиті слова, сказані по думки, не допомагали.

«Невже я ревную?» — подумав Геннадій Петрович.

І змушений був визнати, що таки ревнує. Звісно, треба бути геть наївним, щоб вважати, мовляв, Таєчка в час, коли його немає, веде спосіб життя монашки. Але сьогодні, чому саме сьогодні?..

Він не втримався та обійняв Таїсу. Відчув пружність сильного жіночого тіла, і це ще дужче його розпало. Але він зумів перебороти себе, хоч спалахнула і згасла картина, якої не буде: уперше в житті він бере її грубо, без церемоній, тут, на кухні, а може, навіть у вітальні, де за дверима стоїть той, другий. Але такий сюжет годився для Вербівська, а не для Львова, не для цієї квартири.

Він відкрив консерви, нарізав ковбаси, поки господиня накривала стіл і розказувала про дефіцити й дорожнечу. Він підтримував розмову й відчував нутром її насторогу й очевидне жагуче бажання, щоб не прийшов сьогодні той, другий.

Але коли вони вже сіли за трапезу й Геннадій Петрович взявся обережно і вміло відкривати шампанське, дзвінок таки пролунав.

— І хто б це міг згадати про мене? — по короткій ніяковій паузі проказала Таїса.

Видно було, що вона намагається не виказати хвилювання, та все ж легкий рум'янець вміло підфарбував припудрені щоки. Геннадій Петрович бачив — вона вагається. Мабуть, це для неї найкращий варіант — затамуватися, а потім щось збрехати. Адже лікаря і ввечері пацієнти покликати можуть.

Дзвінок тим часом продзеленчав удруге. Тепер уже настирливіше, і Таїса, поглянувши на Геннадія Петровича, квапливо підвелася й пішла відчиняти.

— А я вже думав, тебе кудись викликали, — почувся трохи хрипливатий тенорок.

Гість був худим, в окулярах, у блаженському сірому, очевидно, львівського виробництва, костюмі. І все-таки була в ньому одна перевага, яку Геннадій Петрович відзначив одразу, — він був молодшим не лише за нього, а й навіть за Таїсу. І це мимоволі неприємно шпигонуло.

— Ігор Лук'янець, викладач політехніки, — відрекла Таїса. — А це Геннадій Петрович Рамінник, — вона лише на мить запнулася. — Мій земляк і далекий родич.

Ця остання рекомендація остаточно впевнила Рамінника, що він таки не помилився. Усміхаючись, він потис руку, яка виявилася на диво міцною як для такої кістлявої особи. Обидва завмерли на якусь хвилину, насторожено косуючи один на одного.

— Ну, чого ж ви стали? — спитала Таїса й заметушилась. — Сідайте ж, сідайте.

«Дай Боже витримати», — подумав Геннадій Петрович з гіркою іронією на свою адресу, вмощуючись знову в м'яке крісло, яке він сам колись і купив.

Вечір, однак, пройшов із підкресленою ввічливістю. Чоловіки, крім шампанського, випили ще й горілки, що її виставила Таїса. По тому, як вів себе Лук'янець, Рамінник майже одразу визначив — він теж у цій квартирі не вперше. Зрештою, особливих причин критися перед Таїсиним земляком і далеким родичем у нього не було.

Лук'янець виявився і розумним, і дотепним співрозмовником. Він не збентежився, як то звичайно буває, коли дізнався, ким працює Рамінник. Заявив, що ні в яку перебудову нашого суспільства не вірить, що

треба або міняти систему, або й не рипатися, дрібний ремонт не допоможе.

«Бравує перед своєю дамою чи справді такий відважний?» — неприязно подумав Рамінник.

Він в'яло заперечив, що його опонент надто категоричний. Лук'янець було взявсь аргументувати свою позицію, але Таїса вклинилась у розмову й доволі вдало перевела все на жарт — їжте вже, а вона, мовляв, побачить тоді, чи на повний шлунок захочеться дискутувати, а чи в чоловіків розмови про політику точаться тільки на голодний? Чоловіки пристали на її пропозицію, але Рамінника при цьому кольнуло — Таїса явно боялася за свого новоявленого, а може, й давнього приятеля і йому, Геннадію Петровичу, не довіряла.

Анекдоти, коли до них перейшли, у Лук'янця були свіжі й сміливі, навіть Рамінник їх не чув. Таїса сміялася, і цей сміх ніби гасив насторогу, що її вона тримала в кутиках своїх великих, із ледь помітною зизинкою, очах.

«Цікаво, якби він дізнався про те, що було між нами, — подумав Рамінник під час чергової історії, яку оповідала вже Таїса, про одного зі своїх набридливих пацієнтів, який весь час вигадує собі нову хворобу. — Або ще більше: що витворяв із нею Принципал».

Він дивився, як Лук'янець їсть салат, далі як наливає йому й Таїсі мінеральну воду (гидота місцевого виробництва, він ніколи не любив такої), потім наливає собі, п'є. Випив сам, мимоволі скривився, подумав, що треба було привезти ще й «Боржомі» чи бодай «Лужанську». Гм, везти ще й мінеральну воду? Але що ж його дратує найбільше? Впевненість, уміння триматися? Та він і сам уміє поводитися не згірш.

Коли Таїса нарешті повідомила, що приготує каву, він сказав, що зробить це сам (ти ж знаєш, як я це вмію), і пішов за нею на кухню. Перше, що побачив, — три жалюгідні гвоздики, що їх приніс Лук'янець. Поруч із його трояндами вони видавалися бідними сиротами. Та гвоздики красувалися у вазі в центрі стола, а його троянди — у банці в куточку на холодильнику. Злість, що спалахнула, знову збудила в ньому пристрасть. Таїса стояла зовсім поруч, запалювала сірника. Схопив її в обійми, мимоволі, неусвідомлено стиснув, аж кістки хруснули.

— Гено, — злякано прошептала вона.

— Ти б хотіла, щоб я пішов? — спитав, дивлячись у вічі.

— Ч-чому...

Він зрозумів — хотіла б. І сказав собі — цього не буде. Хвиля глухої не те щоб неприязні — ні до Лук'янця, ні до Таїси, а ніби до когось третього — затопила його з новою силою.

— Гено, — знову прошептала Таїса.

Шепіт, схожий на зойк, несподівано повернув його в минулий час. Він покидав її, а Таїса шепотіла: «Гено!» Рамінник пригадав — так було шість років тому. Чи вісім? А скільки він ішов до того шепоту...

— Ти маєш де ночувати? — спитала Таїса вже голосніше.

— Маю, — відповів Рамінник, і в його притишеному голосі проклюнулися водночас іронія і злість. — Маю. У тебе.

Таїса обдарувала його поглядом не злим, а якимось ніби далеким, незнаним, і горіх її глибоких очей потемнів, наче покрився ледь помітною сивиною пере-

зрілості, як буває у справжніх горіхів, коли їх вчасно не зірвати, а вони не здогадаються впасти самі.

— Зрозуміло, — сказала вона. — Володар не позбавляє себе приємності? Віддавати гарну річ не хочеться?

— Особливо таку коштовну, — вже не приховуючи іронії, відповів Рамінник.

Але його іронія була вимученою. Він відчув легке тремтіння. І знову миттєво пригадав — так було колись. Коло замикається? Але якщо й так, то замкне його він сам, що б там не було.

На плиті зашипіло — збігала кава.

4

Таїса пішла проводити Лук'янця, а Рамінник помив посуд (удома те часто доводилося робити) і сів у крісло. Спробував було ввімкнути телевізор, але програма «Час» уже закінчилася, а дивитися якийсь безглуздий концерт не хотілося. Не хотілося нічого, крім одного — дочекатися Таїси. Відчував, як у ньому з кожною хвилиною, а може, і секундою росте тривога — раптом Таїса не повернеться?

Звісно, він міг би піти з ними, там би нізачо не відпустив від себе. Не відпустив би, гм... Десь там іде вона, тулиться до кістлявого плеча, можливо, й цілується, може, вони вже у нього в квартирі. Та що йому до того — його пароплав відплив, він тут востаннє, ця перемога жалюгідна, можливо, й нема ніякої перемоги.

Але перемога мусила бути, бо він уже так вирішив і вже знав, що не відступить, якщо не відступив півгодини чи годину тому, коли ще був такий шанс.

Він провів поглядом по квартирі, де все колись сам і придбав, притому вже вдруге, бо варто було Таїсі три роки тому натякнути, може, й випадково, у звичайній розмові, що їй подобається такий-то гарнітур... Рамінник відчув, що повітря в кімнаті, надихане ними, стало важким, затхлим, тому встав, відчинив квартиру, постояв, вдихаючи прохолоду і вдивляючись у вікна будинку навпроти, що світилися якось тьмяно, неначе поволі згасали на його очах. Так дивився довго, доки не відчув: щось ледь-ледь затуманює його очі, а від того вогні навпроти немов поближчали, водночас втрачаючи чіткі обриси. Плівка була легкою, звісно — і не сльози, і не волога, а щось ледь відчутне.

Рамінник струсонув головою, невидима плівка зникла. У вікні навпроти він побачив людські фігурки, і на мить зринула думка, що вони можуть належати його супернику й Таїсі.

Думка раптом розвеселила і повернула йому рівновагу.

Він провів поглядом по інших будинках, по темному небові, без зір, підсвіченому міськими вогнями, вслухався у приглушений шум цього великого міста, де йому належало пробути ще день-два, а втім, скільки він захоче, — відрядження у нього аж на п'ять днів. Та свобода його обмежувалася б цією квартирою, її господинею — і це було таким же неминучим, як саме його життя.

5

Вісім років тому Таїса приїхала до Вербівська — на практику в їхню поліклініку. Втім, уперше він побачив

її в лісовому будиночку Принципала. Шеф зателефонував тоді з якогось приводу, сказав, що він зараз саме на лісовій дачі, буде радий побачити і його, Рамінника, заодно обговорять й одну важливу справу.

Звісно, ідучи на шефів виклик, він тоді абсолютно нічого не передчував. Коли спинив машину, як завше, на спеціальній стоянці й подолав рівно півкілометра, що відділяли її від самої дачі, коли, як завше, надихавшись на тій дорозі чистим сосновим повітрям, натиснув кнопку ледь помітного мелодійного дзвінка, двері відчинив сам Принципал. По тому, як Іван Данилович потис йому руку, як сяяло, ніби вирізьблене вмільм скульптором якомсь особливо по-чоловічому вродливе і мужнє обличчя господаря, Рамінник зрозумів, що на дачі чергова Принципалова пасія. Увійшовши до центрального залу, він побачив і її саму — у кріслі коло столика, заставленого вишуканими наїдками, сиділа молоденька, майже мініатюрна дівчинка в короткому білому халатіку, які носять лікарі й медсестри. Поли халатика над коліньми розбігалися, виставляючи у всій заслуженій красі стрункі, у міру налиті засмагли ніжки. Геннадій Петрович одразу збагнув, що під халатиком вочевидь нічого більше нема. Це його здивувало — виходило, що особа, яка прошептала ніжно й трохи ніби засоромлено «Тая», тут уже не вперше і не вдруге, тим паче, якщо Принципал виставляє її для огляду.

Ще тоді здогадався він, що ця дівчинка, очевидно, практикантка їхньої поліклініки чи лікарні. Це його зовсім не здивувало, бо знав особливу пристрась шефа до практиканток, які потрапляли до їхнього міста. Знав, що про їхнє прибуття Івану Даниловичу відразу доповідає Кугинець, котрий був наче завідуючим

цією дачею і забезпечував не лише продуктами, а й таким ось живим атрибутом Принципалового дозвілля.

Рамінник ніколи не бачив, як Принципал уперше обходжує майбутню свою забавку, але якось Кугинець під чаркою розбовкав йому, що відбувається це так: Принципал ніби ненароком знайомиться з відбраною кандидатурою, тоді запрошує її оглянути майбутній «гуртожиток», де вона житиме під час практики, звісно, як повідомляв їй, разом з іншими практикантами. Привозить її в цей будиночок і пригощає, як належить. Шеф умів це робити. Обстановка, божественні напої й небачені в їхній провінції закуски, джентльменське обходження солідного, до того ж симпатичного чоловіка — таким був початок.

Продовження було після кількох таких сеансів. Принципал казав про своє захоплення чарівною практиканткою, про свої почуття, про те, що він розуміє — сподіватися йому нема на що. Тому він «у лоб» пропонує варіант: люба дівчинка стає його коханкою лише на період практики, про що, звісно, ніхто не знатиме, а по її закінченні він зорганізує для неї квартиру в такому-то місті. Місто пропонувалося те, де практикантка навчалася або звідки вона була родом. Принципал казав дещо про свої зв'язки у тому місті, називав імена. Ба більше: розповідав, як люба дівчинка зможе його, такого собі закоханого Івана, скомпрометувати, якщо він її обдурить, не дотримає слова. Така відвертість обеззброювала, і практикантка згоджувалася. Відмов майже не було. «На те ми й психологи», — загадково всміхався Кугинець. Рамінник розумів, що є у них якийсь спосіб чи й принцип відбору. Втім, головним було те, що слова свого Принципал дотримував, квартиру коханка

одержувала. Зв'язки у шефа справді були великі. Дуже великі як для районного керівника.

От і тепер дівчисько сиділо в кріслі, нахабно виставляло гарненькі ніжки й не менш нахабно дивилося на нього, Рамінника.

«Знаю, ти слуга», — казав той погляд.

Уже на той час не одну він перебачив і практикантку, і не практикантку на цій дачі, вели вони себе по-різному, запобігливо чи, навпаки, виклично, соромливо й безсоромно. Ця ж поводитася так, наче жила тут давно, наче і вона до всього, що було на дачі, зокрема й до господаря, звикла та сприймає як належну необхідність його присутність тут, де вона, може, й не господиня, а щось незмірно більше й цінніше.

Вони побесідували, випили, побили трохи м'яча, тоді прийняли душ. Усе було майже як завжди — і щось не так. І це «не так» злило Рамінника з кожною хвилиною все дужче.

Він відбивав м'яча, бігав за ним у ліс, коли дівчисько заганяло його туди кілька разів, здається, навмисне — може, насолоджуючись його слухняністю. Десять на разі третьому чи четвертому, відшукавши м'яча під кущем, він постояв трохи з ним у руках, тамуючи бажання закинути ще далі. Але то було миттєве, може, кількасекундне бажання. Звісно, він виніс їм і м'яча, і свою усмішку. Але усмішка була не силувана, а щира — щойно він побачив це кляте мініатюрне домашнє звіря, звичайне, ну вродливе, ну що там ще, коханку, підстилку чергову Принципалову, як йому захотілось усміхатися.

Принципал скомандував приймати душ. Настав момент, коли вони опинилися вдвох з дівчиськом у тій зі смаком умебльованій кімнаті-вітальні. Він стояв біля

вікна, уперше не знаючи, про що говорити з жінкою. І раптом відчув на плечі легеньке тепло. Повернув голову — її обличчя майже торкалося його плеча.

«Яка ж вона маленька», — встиг подумати Рамінник, перш ніж почув її стишений голос:

— Заберіть мене, будь ласка, звідси.

«Нічого собі поворотик», — подумав.

— Із задоволенням, — сказав уголос. — Якщо Іван Данилович дозволить.

— Ви мене не так зрозуміли, — мовила вона. — Я хочу, щоб ви забрали зараз же. Поїдьмо, доки він миється. Я вас дуже прошу, заберіть мене звідси.

«Вона божевільна або стерва, яких світ не бачив», — встиг подумати Рамінник, перш ніж зустрівся з нею очима.

То була третя така зустріч. Перша — перед грою, друга — коли він укотре приніс м'яча... Так і не зміг розгадати Рамінник, що ж притягає його в тому погляді, навіть — що він означає.

— Ви жартуєте? — сказав він по хвилі, отямившись. — Не треба так жартувати, дівчинко.

— Я не жартую, — відповіла вона. — Але ви мене не заберете. Ви на це не здатний. Ви гідний слуга свого хазяїна.

— А ви? — з якою тільки міг іронією спитав Рамінник.

— Я просто дурепа, — сказала вона.

Рамінник пам'ятає — він тоді відчув страшенну спрагу й налив собі мінералки, яку жадібно випив.

Потім вони, коли Принципал повернувся, ще пили вино і закушували чимось смачним. Хоч убий, а не пригадає, як звалася та страва, що танула в роті. Бач, таки пам'ятає, що танула... Потім, коли вже почало

темніти, він поїхав, а дівчисько залишилося. Він мчав крізь стрій похмурих розкошланих дерев і міцно стискав кермо, аж пальці білили. П'яним не був, жоден міліціонер його не міг спинити на території району, — а наче боявся, що кермо вислизне з рук. Що ближче під'їжджав до міста, то шаленішою ставала їзда. На повному газу промчався вулицями, двічі мало не наїхав на пішоходів. Уже за Вербівськом серед поля спинився і довго сидів, так само міцно стискаючи обплетене різнокольоровими проводками кермо. Тут уперше постало перед ним видиво, яке мало за місяць-два, а може, й більше відбутися, — ота прощальна ритуальна оргія з коханкою Принципала.

...Він, теперішній, стояв біля вікна й чекав Таїсу, та наче знову йшов полем, залишивши авто. Йшов доти, доки воно в сутінках не зникло з очей. Вертався пішки до міста, щоб наказати міліціонеру, з поста при в'їзді, забрати його машину. Міліціонер знав, хто він такий, усі вони у Вербівську його знали — як знали й інші, — що він один із наближених, дуже близьких Принципалові людей.

Він чекав, поки міліціонер прижене «Жигулі», тримався за серце, яке не боліло, і думав, що, може, сьогодні втратив найбільший шанс у житті. Хоча й розумів — якби спробував виконати Таїсине бажання, то, можливо, втратив би й саме життя. Не одразу — колись, у черговому відрядженні чи ще десь. А втім, чи існувала та таємнича спецкоманда, про яку колись натякнув Кугинець?

Він ніколи, якщо по правді, цим не цікавився. А ось про ті прощальні оргії знав напевне, бо й сам брав у них участь. Коли вже Принципал натішувався своєю пасією,

коли й практика підходила до кінця, влаштовувалася прощальна вечеря, куди запрошувалися вони, обра-ні з найближчого шефового оточення. Вечеря, звісно, обставлялася з шиком, та головна родзинка була не в цьому, ба навіть не в тому, що коханка відрекомендо-увалася всім одразу, — а в тому, що того вечора вона ставала загальною іграшкою. На ній, голій, грали в кар-ти, і вона за цілий вечір мала віддатися всім їм. Ніхто з них, Принципалових наближених, від такої забави не відмовлявся, але що дивніше — не відмовлялися й дівки. Спершу Геннадій Петрович думав, що цей вечір, так би мовити, запрограмований чи й обумовлений вже при знайомстві, але потім збагнув, що вирішальну роль віді-грає інша обставина. Перед тим, як його влаштувати, коханку возили в те місто, яке вона вибирала, і показу-вали приготовлену й умебльовану імпортними стінка-ми та обклеєну імпортними-таки шпалерами квартиру й ордер на неї. І вже перед самим вечором Кугинець, якому Принципал доручав цю місію, попереджав, що все це вона отримає саме після прощальної вечері, де має виконувати оті забаганки.

Кугинець якось розповідав, що були й такі, котрі комизилися, та він їх швидко переконував: у такому разі вони нічого не одержать, а скаржитися — що ж, хай спробують... Кугинець особливо сміявся, опису-ючи вирази облич «дамочок-коханочок», коли він їм демонстрував певні фотографії, де вони, чисті радян-ські студенточки, були в пікантних позах. Невідомо, що вони почували, ці дівчата, але якщо не відразу, то, подумавши, таки згоджувались. Адже їм обіцяно, що то останній вечір, що про них забудуть, фотографії віддадуть, а попереду — світла прекрасна квартира

й робота в улюбленому місті. Заради цього можна було перетерпіти кілька годин.

Рамінник знав, що таке ж судилося і Таїсі. Після того, першого, знайомства, він кілька разів ніби ненароком увечері заглядав до будиночка й, усупереч сподіванням, заставав там і Принципала, і її. Бесідували, пили, били м'яча, грали в теніс. Таїса охоче розмовляла, жартувала, сміялася, а він із жахом помічав її захоплені погляди, якими та обдаровувала власника дачі. Якось, покинувши їх удвох, він спинився в лісі, дістав із багажника пляшку коньяку й тут-таки випив до дна. Тоді сів у машину й помчав сказано з єдиним бажанням — цього разу не доїхати до міста.

Його зупинили при в'їзді на трасу перед Вербівськом. Коли він спитав, чи знають, хто такий, сержант сказав із м'яким докором: «Геннадію Петровичу, хіба ви мене не впізнаєте?» І він його впізнав, бо жили майже поруч, але сержант на протести ніяк не зреагував, а сказав, що має вказівку самого майора Ткачука доставити його додому.

— Яке він має право? — спитав Рамінник, у якого язик таки вже заплітався, а все довкола почало ледь-ледь розпливатися.

— Ну, Геннадію Петровичу...

Хоч який він був п'яним, бо ж перед тим вони добряче почастиувалися й на дачі, усе ж десь у закутку збудженого мозку промайнула думка: звідки міг той Ткачук про його стан дізнатися? Відповідь прийшла тут-таки: від Принципала, від шефа. А шеф? Дідько забирай, невже він передбачив і цю пляшку, і подальшу гонитву? Але далі Рамінник уже не зміг додумати й лише покірно пересів на інше сидіння. Сержант

доставив його додому, здав дружині, ще й допоміг вкласти на ліжку і відкозиряв уже йому лежачому.

То був рідкісний випадок, коли він сп'янів по-справжньому, хоча, бувало, випивав і набагато більше.

6

Повернувшись за стіл, Рамінник став далі з якоюсь покірною приреченістю чекати Таїсу. Що довше чекав, то більше впевнювався, що вона може й не повернутися. Але чекати мусив, бо знав, що то його останні відвідини й цієї оселі, і жінки, яку не переставав любити. І зріло вперте переконання, що вона мусить повернутися, просто зобов'язана. Несподівано він подумав: ця ситуація чимось нагадує іншу. Ту, коли він сидів у кабінеті Принципала й просив його не влаштовувати прощального вечора з Таїсою. І коли витримував його зневажливий погляд. І коли похолодів від його запитання: «Ти ким хочеш мене виставити?»

Тоді він подумав, що шеф має рацію — незрозуміло було, чому той мав би пошкодувати цю пасію, адже вся їхня компанія знала, що шефова пригода має закінчитися тільки так.

— Хочете, я перед вами на коліна стану, Іване Даниловичу? — сказав, поворушивши дерев'яним язиком.

Він сам злякався власних слів, а Принципал подивився на нього примружено.

— Геннадію, та ти пропаций чоловік, — мовив холодно, хоч і з відтінком жалю. — Хочеш вийти з нашої компанії?

— Що ви, Іване Даниловичу, — перелякався Рамінник. — Я тільки...

Його переляк тоді був справжній. Бо однією з умов наближення до шефа, входження в його найближче оточення, було вміння контролювати себе, не підпадаючи ні під чий, тим паче під жіночий, вплив. Усі вони мали дружин, по-своєму турбувалися про них, забезпечували всім, чим можна, як ніхто у Вербівську, однак майже всі мали й коханок. Хоч, звісно, у них усе було не так, як у Принципала. Кугинець — той заводив і кидав, але не забував, міг знов до котроїсь вернутися, забацати повторний романчик, як він казав. А, скажімо, голова райвиконкому Луцюк мав постійну коханку, директрису будинку культури, яка разом із ним старіла, народила за час роману двійко дітей — чи то від нього, чи від чоловіка — інженера шляхового будівельного управління, котрий згодом став керувати тим управлінням і дуже своїм зростанням пишався. Він же, Рамінник, до того мав кілька випадкових зустрічей, один роман із продавщицею сільського магазину, з біса таки вродливою, але яка надто серйозно поставилася до того їхнього зв'язку і вже уявляла, як перебереться до Вербівська і стане, уявіть собі, директрисою універмагу. Звісно, зв'язок із нею Геннадій Петрович обірвав, а коли та спробувала шантажувати, виклав, що її чекає. Баба виявилася кетливою, особливо коли збагнула, хто стоїть за Рамінниковою спиною.

Дружину свою Рамінник поважав за вміння підтримувати вдома порядок, виховувати дітей, радіти чоловіковим подарункам. Із часом привчив не цікавитися, де він був і чим займався. Інколи таке життя здавалось нудним, аж образливим, але, зрозуміло, він їй про те не міг сказати. Пам'ятав про залізне правило їхньої

компанії: кожен із них, чия дружина, довідавшись про чоловікові походеньки, зчиняла скандал, повинен був негайно розлучитися. Але така історія за вісімнадцять літ роботи з Принципалом була лиш одна. Принципал, починаючи правління у Вербівську, був молодим, соратників добирав іще молодших, і з часом Рамінник зрозумів — шеф вивчав не тільки їх, але й їхніх дружин. Звісно, не сам, а з допомогою того-таки Кугинця чи Вітченка.

Згадка про те, як Кугинець уперше з'явився до нього і запропонував переїхати до Вербівська, змусила Рамінника струсонутися головою і відійти від вікна. Він аж оглянувся — такою несподіваною була думка, що пов'язала дві найважливіші та найбільш неприємні події в його житті.

Рамінник побачив себе в камері попереднього ув'язнення, до якої заходить сержант і каже, що до нього прийшли. А в кімнаті побачень уздрів навпроти чоловіка, якого вже десь зустрів. Почув голос цього чоловіка, який пропонував найімовірніше: він готовий заплатити недостачу, що звалилася на Рамінникову базу невідомо звідки, і визволити з в'язниці. Це буде зроблено, — твердив чоловік із маленькими, колючими, схожими на свинячі, очима, — якщо Геннадій Петрович погодиться обійняти нову посаду. Яку і де, скажуть після згоди. Рамінник був не такий дурний, щоб не зрозуміти — його купують, правда, ще невідомо для чого. Оскільки ж проводити десяток літ у тюрмі (а «світило» йому саме це) не мав ніякісного бажання, то пообіцяв подумати, хоч і знав уже тоді, що погодиться...

Теперішня ж думка була така: сцени у кімнаті побачень і кабінеті Принципала схожі. Потребою вибору

ЗМІСТ

<i>Частина перша. Минулія</i>	7
<i>Частина друга. Відновлення</i>	101
<i>Частина третя. В'язниця</i>	191
<i>Частина четверта. «Фея»</i>	219

Літературно-художнє видання

ЛИС Володимир
В'язні зеленої дачі

Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *І. М. Андрусяк*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *О. Г. Базан*

Підписано до друку 27.03.2019. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Minion Pro». Ум. друк. арк. 14,28.
Наклад 11 000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»»
61052, м. Харків, вул. Різдвяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

К Н И Ж К О В И Х

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

***Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів***
e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua

Лис В.

Л63 В'язні зеленої дачі : роман / Володимир Лис. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. — 272 с.

ISBN 978-617-12-5876-1

Як же не хотілося молодому економістові Юрку їхати в той незнайомий Вербівськ! Та хіба можна відмовити самому Іванові Банчуку, першому секретареві тамтешнього райкому партії? Ще й це дивне попередження від незнайомки... Чому вона сказала, що там він потрапить до жорстокої банди? Пророцтво справдиться через роки, в незалежній Україні, коли вже солідний бізнесмен Юрій отримає анонімного листа із вимогою відновити сумнозвісну зелену дачу. Чоловік іще не здогадується, що невдовзі він, той-таки Банчук і лікарка Таїса, яка попереджала про небезпеку, перетворяться на в'язнів цього будинку. Бо у долі свої розрахунки і рахунки, за якими треба платити...

УДК 821.161.2

Єва була найвродливішою дівчиною в селі, але чоловік, якого вона покохала на все життя, одружився з її сестрою Павлиною. Єва поламала їхній щасливий шлюб... А на старість лишилася самотньою. Як і Адам, що все життя до нестями любив чужу дружину. Друзі Адама, колишні хулігани та відчайдухи, «дідусі-розбійники», вирішують одружити цих двох. Та як звести упертих самітників? Тим часом у великому місті Ліза, онука Павлини, буде своє життя разом із коханим Степаном. Однак, здається, вона втрапила у велику халепу... І тепер спалахне боротьба двох молодих за своє щастя, і несподівано в цю боротьбу втрутяться не такі вже й прості діди з поліського села...

Знайомство з містечком Стара Вишня для молодого випускника юрфаку Георгія виявилось моторошним. На його руках померла провідниця потяга Людмила. Незабаром знаходять задушеною дівчину Нілу. Георгій відчуває: в Старій Вишні коїться щось дивне й жахливе. Останньою краплиною стає раптове самогубство судді, після чого містечко поринає в темну круговерть... Але виявляється, що саме Георгій має стати наступником загиблого. Він одержимий жагою справедливості, бажанням нещадно карати винних та нарешті розплутати всі темні історії.

Вона йде за покликом серця, помиляється сама й легко пробаचाє помилки іншим, сходить на самий верх величі людського духу та падає у безодню засудження оточуючих... Карколомні події ХХ століття — війна, примусова колективізація — події, що назавжди змінили не тільки людей, а й Україну. Та у межах історії країни це лише пункт статистичних даних, за яким немає нічого, окрім чисел. А як щодо історії однієї людини, жінки, котра прагла звичайного земного щастя?

Найкращий роман десятиріччя — короноване слово, яке вразило літературну Україну!

У житті старого Якова Меха на короткий час, мов той метелик, з'являється дівча-приблуда. Вона питає, чи любив він колись, — і виринають десь із глибини пам'яті його кохання, і біль втрати, і круговерть війн та режимів, і радість та горе в родині, і гріхи й каяття...

